HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 1

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

01/2021

hlas.stankovce@gmail.com

Hľadieť pozitívne

Žijeme v dobe, keď sme neustále zasypávaní rôznymi zákazmi, príkazmi, nariadeniami. Často bez logického a racionálneho vysvetlenia a zdôvodnenia. Mnohí preto podliehajú pesimizmu, beznádeji, sú bez nálady a podráždení. A práve teraz a nielen teraz, by sme si mali zachovať optimizmus, sviežu myseľ a hľadieť do budúcnosti pozitívne.

Ak budete myslieť pozitívne, budete do svojho života priťahovať viac pozitívneho. Ak budete myslieť prevažne negatívne, pritiahnete si do života viac negatívneho. Netrápte sa nad tým, že ten druhý má bohatstvo a majetky, lebo to ešte neznamená, že ten človek je aj šťastný. Možno mu chýba láska, porozumenie, dobrí priatelia, možno mu chýba tá *„bútľavá vŕba"*, do ktorej by sa mohol vyplakať a vyžalovať.

Môže pozitívne myslenie, respektíve zmena myslenia ovplyvniť zdravotný stav? Jednoznačne áno. Aj svetové zdravotnícke organizácie potvrdzujú, že drvivú väčšinu ochorení si spôsobujeme sami. Ako myslíme, tak sa máme. Zmeňte svoje myslenie a zmeníte svoj život. Najlepšie lieky na to sú: láska, súcit, odpustenie, úsmev, smiech, radosť, dobrý skutok.

Veľakrát sú negatívne pocity zapríčinené tým, že sa príliš zameriavame na negatívne aspekty nášho života. Podeľte sa o svoje zručnosti s ľuďmi, ktorí sú okolo vás. Ak niekto hľadá radu, poraďte mu. Neváhajte a nepochybujte o svojej užitočnosti a o svojich schopnostiach. Pozerajte sa na každú situáciu pozitívne. Načo sa zbytočne rozčuľovať nad tým, čo sa už udialo. Je to minulosť, ktorá sa už nevráti.

Tešte sa zo svojej rodiny, z dobrých priateľov, naučte sa tešiť aj z maličkostí a hlavne zachovajte si humor a pozitívne myslenie. A konajte vždy tak, aby ste nepodľahli negatívnym pocitom. Staré negatívne myšlienky, pri ktorých sa necítite dobre, vyhoďte z hlavy a nikdy sa k nim nevracajte.

Do nového roka vstúpte s humorom a dobrou náladou a myslite pozitívne. A tešte sa na to dobré, čo vás ešte len čaká, svojim myslením to privolajte a hneď bude ten váš život krajší, lepší a hodnotnejší.

Štefan Šmatlák

Rok 2020 trochu inak (obzretie)

Prežili sme rok, ktorý sa od tých predošlých výrazne odlišoval. Možno skonštatovať, že priniesol viac negatívnych ako pozitívnych javov. Keďže o tých negatívnych počúvame denne zo všetkých strán, pokúsim sa pozrieť sa na vec z iného pohľadu, aby ste po prečítaní týchto riadkov mali trošku lepšiu náladu a možno sa aj sami našli v mojich postrehoch.

Takým významným prvkom, ktorý nás rokom 2020 sprevádzal bol ten, že sme akosi viac času trávili v kruhu rodiny, v jednej domácnosti. Home-office, dištančné vzdelávanie, OČR-ky, karantény, mnohí zostali bez práce, opatrenia, zákazy. Na toto sme pred tým neboli zvyknutí, a tak to prinášalo do našich domovov rôzne nové situácie.

Na jar sa zatvorili školy a prešlo sa na vyučovanie z domu, ktoré pretrváva doteraz. Aby to fungovalo, bolo potrebné urobiť množstvo opatrení. Dovtedy som si myslel, že som počítačovo zdatný, no zladiť všetko, aby fungovalo, mi dalo riadne zabrať a bez pomoci detí by som to nedal. Keď už všetko ako tak bežalo, prišli prvé požiadavky o pomoc pri vysvetlení učiva. Tu som zistil, aký som sprostý, a že nepohnem ani s príkladom z matematiky 9. triedy ZŠ. To boli len začiatky. Prišlo prvé rodičovské združenie a ako inak - online. Márnosť, staré dobré čakanie pred triedou v škole, ako som to mohol mať nerád? Teraz všelijaké prístupové heslá, kade aké programy, raz sa pripoj, potom zasa odpoj, raz nevidím a nepočujem ja, potom zasa mňa nepočuť, no proste zážitok. Tešilo ma jedno, že som v tom nebol sám a celé to bolo viac vtipné ako rodičovské.

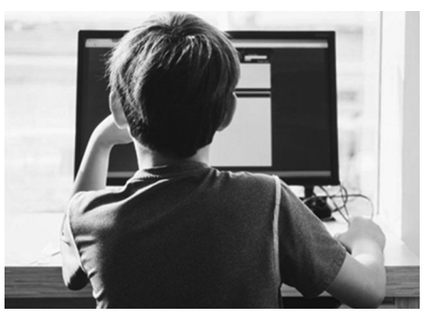

Tiež som zistil, že musím dávať pozor na to, ako a kedy sa pohybujem po dome. Pretože prísť v slipoch do detskej izby môže spôsobiť šok pani učiteľke, ktorá potajomky nazerá do vášho príbytku. No a deťom netrvalo dlho, aby z tejto situácie vyťažili, čo sa dá, na príkazy vykonania domácich prác sa množili odpovede typu: *„Teraz nemôžem. Máme hodinu, len spadol server a máme čakať, kým sa obnoví pripojenie."* Nič však netrvá večne a tieto pokusy boli časom prelomené.

Pozitívum vidím aj v tom, že mnohé manželky pochopili, že k životu im stačí pyžamo, tepláky, zástera, župan a na čas zabudli na zlozvyky, ako sú nakupovanie lodičiek, čižmičiek, kabeliek a iných *„podstatných"* vecí. S návštevou kaderníctiev to tiež nebolo také zlé. No vedzte, ženičky naše, že my vás máme radi, také, aké ste a vôbec sa na vás nehneváme, že máte kdesi za uchom kúsok šediny.

Za toto obdobie sme si vycibrili aj techniku výmeny názorov, pretože byť stále spolu neprináša len to dobré, ale z času na čas si leziete na nervy. No a to nemôže inak skončiť, len že sa pohádate. Tu však tiež nastal pokrok, pretože sa mi prvýkrát stalo, že na konci jednej takejto hádky mi bolo dané za pravdu. No a ja som zrazu nevedel na to reagovať, jednoducho som sa s vypleštenými očami nezmohol na slovo.

Môžem však s istotou povedať, že napriek všetkým týmto okolnostiam sa naša rodina viac zblížila, zomkla. Viac sme sa doma rozprávali a o sebe viac dozvedeli. Naučili sme sa lepšie tolerovať jeden druhého a fungovať spolu v malom priestore pomerne dlhú dobu. Zároveň sme si uvedomili, aká je sloboda dôležitá, a že si ju treba vážiť a správať sa tak, aby sme sa k nej čo najskôr vrátili.

Radovan Siva

Novoročné povzbudenie

Najnovšie štúdie dlhovekosti dokazujú, že šťastie sa meria kvalitou a množstvom ľudských vzťahov. Počas nariadenej karantény bolo pre mňa najväčším bohatstvom tých pár ľudí, s ktorými som si mohol zavolať, tá rodina, na ktorú som sa mohol obrátiť a ten pokoj v duši, ktorý som si mohol zachovať.

Želám aj vám v novom roku veľa dobrých hlbokých vzťahov, ktoré pretrvajú, a k tomu ešte aj trochu toho vzácneho pokoja v duši.

Budeme ho potrebovať aj roku 2021.

Ľubomír Krška a k želaniu sa pripája aj celá redakcia novín HLAS

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 2

Z výročnej správy školy

Vybrali sme pre vás

Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2019/2020 zo Základnej školy Jána Lipského s materskou školou v Trenčianskych Stankovciach, ktorú podľa § 14 ods. 5 vyhlášky MŠ SR predkladá riaditeľ školy po jej prerokovaní v pedagogickej rade príslušnému orgánu školskej samosprávy do 15. októbra príslušného kalendárneho roka a na schválenie zriaďovateľovi do 31. októbra príslušného roka.

Správa bola prerokovaná v pedagogickej rade 21. 9. 2020, predložená rade školy a prerokovaná 20. 10. 2020. Na základe uvedených povinností predkladá vedenie školy správu zriaďovateľovi na schválenie.

Obecné zastupiteľstvo v Trenčianskych Stankovciach schválilo túto správu 14. 12. 2020 na svojom zasadnutí a má vrátane príloh 73 strán. Našu redakciu zo schválenej správy zaujali nasledovné fakty.

V téme - SILNÉ STRÁNKY ŠKOLY v bode - Spolupráca s verejnosťou:

- výborná spolupráca so zriaďovateľom, obcou Trenčianske Stankovce - obecným úradom, odborom obecných služieb
- výborná spolupráca s Farským úradom Trenčianske Stankovce a Veľké Bierovce
- výborná spolupráca s výborom rodičovského združenia a radou školy pri organizovaní spoločných aktivít, pri finančnom zabezpečení školy
- individuálna spolupráca s niektorými rodičmi žiakov, s podnikateľmi, so sponzormi školy
- s miestnymi organizáciami (klub dôchodcov, obecný futbalový klub, hasiči, Sokol...)
- s osobnosťami obce
- otváranie školy verejnosti vo vzdelávaní (pobočka ZUŠ Nemšová)
- otváranie školy záujmovej činnosti (športové aktivity v telocvični, tenisové ihrisko, záujmová činnosť školy nielen pre žiakov školy)
- s kultúrnymi, vzdelávacími a odbornými inštitúciami v regióne (OÚ-OŠ, MPC, CVČ, CPPPaP, CŠPP, KR PZ Trenčín, detská lekárka, Hasičský a záchranný zbor Trenčín, RÚVZ Trenčín, stredné školy, ZŠ s MŠ Selec,...)

V téme - SLABÉ STRÁNKY ŠKOLY v bode - Spolupráca s verejnosťou:

- nedostatočná spolupráca s niektorými rodičmi v oblasti prípravy žiakov na vyučovanie
- záujem o výsledky žiakov počas roka sa sústreďuje na obdobie tesne pred klasifikáciou a mal by byť rozložený rovnomerne počas celého roka
- u niektorých rodičov tolerovanie nočného potulovania našich žiakov v neskorých nočných hodinách na verejných priestranstvách
- tolerovanie fajčenia a pitia alkoholických nápojov u maloletých (v rodinách, aj na verejnosti)
- predaj návykových látok (cigariet, alkoholu) maloletým v niektorých miestnych zariadeniach
- malá účasť na rodičovských združeniach, u niektorých rodičov nedostatočné sledovanie výsledkov žiakov počas roka - nepodpísané žiacke knižky, nereagovanie na písomné upozornenia učiteľov
- u niektorých rodičov jednostranné posúdenie problému len z pohľadu žiaka bez konzultácie s konkrétnym vyučujúcim prípadne triednym učiteľom
- benevolentné pristupovanie niektorých rodičov k absencii svojich detí na vyučovaní (zbytočné vymeškávanie vyučovania).

V téme - OHROZENIA - boli pomenované tieto okolnosti:

- málo časových možností využívať priestory tried na prvom stupni na popoludňajšie aktivity, nakoľko sa v nich realizuje činnosť ŠKD a ZUŠ
- neustále sa meniace podmienky v oblasti legislatívy a s tým súvisiace nadmerné administratívne zaťaženie pedagogických zamestnancov
- časovo viazané povinnosti v škole zhoršujú prístup pedagogických zamestnancov k vzdelávacím aktivitám
- zvýšený počet žiakov s civilizačnými ochoreniami
- zvyšovanie výdavkov na prevádzku školy v dôsledku údržby veľkého množstva technických zariadení
- nepriaznivá ekonomická situácia niektorých rodín a nutnosť ich zaťažovania nákupom jazykových učebníc a pracovných zošitov takmer na všetky predmety v dôsledku ich absencie v dodávkach z edičného portálu Ministerstva školstva
- zlý obraz o školstve vytváraný a podporovaný médiami
- komplikovaná administratíva pri žiadostiach o podporu projektov a tiež pri ich samotnej realizácii.

Redakčná rada

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 3

Rady našich šiestakov a siedmakov

Práca žiakov školy

Dnes je pre každého situácia oveľa ťažšia ako pred rokom. V súčasnosti zažíva veľa ľudí depresiu, sú smutní, utiahnutí do seba. Každý človek sa s takouto situáciou vyrovnáva po svojom. Aby sa vám nálada aspoň trochu zlepšila, ponúkame vám pár osvedčených rád:

- ďakujte za to, že ste zdraví, máte čo jesť, piť, máte kde bývať, pretože veľa ľudí nemá ani kúsok z toho, čo máte vy
- nezabudnite chodiť aspoň na malé prechádzky, čerstvý vzduch vám len prospeje
- ste doma - ďakujte aj za to, pretože sa môžete častejšie porozprávať so svojimi deťmi, zahrať sa s nimi hru, na ktorú inokedy nemáte čas
- ďalšia dobrá správa – nemusíte tak veľa prať, čiže ušetríte na vode, pretože vaše deti sú v pyžame nielen v noci, ale niekedy aj cez deň
- ak sa vám chce spať, kľudne si pospite aj cez deň
- nájdite si akúkoľvek záľubu, ktorá vás poteší, cvičte
- prečítajte si knihu, na ktorú ste nemali nikdy čas
- nepozerajte len negatívne správy v TV, pozrite si nejaký pekný film
- komunikujte viac medzi sebou
- aj keď možno nemáte náladu, ale aj tak sa usmejte
- nebuďte svoje deti pred obedom, aspoň ušetríte na raňajkách
- nestrácajte humor, aj keď je vám ťažko
- myslite na niečo pekné
- nepanikárte, pretože panikou sa nič nevyrieši, len zhorší
- okolo seba máme niekoho, tak mu buďme oporou, tak ako on pre nás
- nezabúdajme na to, že sme v neľahkej situácii všetci
- len my môžeme zastaviť túto *„vírusovú"* dobu
- aj v malom byte sa dá snívať veľký sen, tak si kľudne zasnívajte
- ďakujte za každý prežitý deň, pretože život je dar.

Alžbeta Jurigová a žiaci 6.A a 7.A

Nezaháľajú

Všimli sme si

Chlapi z futbalového klubu OŠK Trenčianske Stankovce, napriek nešťastnej situácii so zastavením všetkých športových aktivít, nezaháľajú ani v tomto divnom čase a chcú byť pripravení na návrat do športových súťaží a zápolení.

Zrekonštruovali počas zimných mesiacov vnútorné priestory šatní na OC a vymenili všetky dvere, ktoré boli poškodené zubom času a vlhkého prostredia v spoločných sprchách. Na vonkajších tréningových plochách zrealizovali zábrany na lopty, aby sa nerušili tréningové procesy navzájom.

V tomto čase mávali chlapi a chlapci za sebou prvý mesiac ťažkej zimnej prípravy na novú sezónu. Osud to však zariadil tak, že teraz sedia doma a občas niektorí individuálne zvyšujú svoj fyzický potenciál. A otázkou je, či sa jarné športové súťaže vôbec rozbehnú. Ak áno, naši futbalisti budú mať pre rozbeh podmienky pripravené.

OŠK Trenčianske Stankovce

Ples športovcov sa nekoná

Bleskovka

Pre všeobecne známe dôvody spojené s pretrvávaním núdzového stavu a s ním súvisiacimi obmedzeniami oznamujeme všetkým priaznivcom a účastníkom tradičnej akcie, že sa tohoročný, už v poradí 23. Ples športovcov neuskutoční.

Organizátori do poslednej chvíle dúfali, že s nejakými obmedzeniami na kapacite sa bude môcť ples uskutočniť. Vyššia moc však rozhodla, že táto akcia nebude. A tak tento ples vyšumí do histórie ako fatamorgána, ktorej sa je možné takmer dotknúť, no v realite to tak nie je...

Ostáva veriť, že sa všetko na dobré obráti a na budúci rok sa stretneme s priaznivcami na 24. Plese športovcov, ktorý bude 5. 2. 2022 s rovnakými hudobnými kapelami a hosťom.

Organizačný výbor

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 4

Pavel Mikulík, učiteľ a národovec

Historické postavy

Pavel Mikulík sa narodil 4. júna 1821 v Krtovciach pri Nových Sadoch v okrese Topoľčany, v bývalej Nitrianskej župe. Študoval v Modre, Lučenci a v Bratislave. V roku 1841 sa stal pomocníkom rektora Jána Valenčíka v Senici. Odtiaľ bol povolaný za rektora do beckovskej školy, ale už v roku 1843 prešiel za rektora do školy zemiansko-podhradskej, kde s veľkou horlivosťou úradoval až do septembra 1848. Keďže v Bošáckej, ale aj v moravsko-lieskovskej doline rozširoval Hurbanove proklamácie, prišiel slúžny Káry z Mnešíc v sprievode maďarských gardistov do Podhradia v noci, keď Mikulík v školskej záhrade práve varil slivkový lekvár. Garda ho zobrala i s jedným mladým podhradským mužom Adamom Šenárčin - Korytinom a odvliekla ich do zajatia.

Ročník III. Číslo 6.

Konfessionálna

ŠKOLA.

Časopis pre výchovu, výučbu, hudbu, umenie a literatúru.

Heslo: *Práca a život.*

Majiteľ a zodpovedný redaktor: **F. Otto Matzenauer.**
Spoluredaktor: **Jozef Zelliger.**

Vychodí vždy 1. a 15. každého mesiaca. Predplatná cena na rok 3 zl., na pol roka 1 zl. 55 kr. r. č. — Redakcija a administrácija nachodí sa v Trnave (Nagy-Szombat) v präparandiji, kam sa i všetky predplatné peniaze, dopisy a reklamácije stran nedošlých čísel posielať majú.

V Skalici dňa 15. marca 1873.

Stalo sa tak v revolučnom roku 1848, keď sa priklonil k slovenským povstalcom. Po vyslobodení z Munkácsa (Mukačeva) v roku 1849 sa vrátil do Zemianskeho Podhradia, kde už rektoroval Karol Rizner starší. A tak ho povolali za rektora do malostankovskej školy (dnešný zborový dom), kde ako osvedčený a pre vzdelanie ľudu zaujatý národovec úradoval až do svojej smrti. Zomrel 5. apríla 1887 a pochovaný je na malostankovskom cintoríne.

Učiteľ Pavel Mikulík bol aktívny v rôznych sférach vtedajšieho života spoločnosti. Podľa podania občanov bol vzorným a príkladným učiteľom. Ešte z čias pôsobenia v beckovskej

hrob Mikulíka

škole mal veľmi priateľské vzťahy s Jozefom Miloslavom Hurbanom. Bol aktívny na rôznych snemoch, v rôznych spolkoch a častokrát sa jeho meno objavovalo vo vtedajších novinách.

Z mnohých spomenieme napríklad noviny Konfessionálna Škola, ktoré vyšli v Skalici dňa 15. marca 1873, kde sa píše, že v roku 1872 bolo určené náhradné vyučovanie – teda škole nie učiteľov v trenčianskom regióne a zúčastnilo sa na ňom viac ako 100 učiteľov počas šiestich týždňov a týkalo sa *„cvičenia umu a reči „názorného", hláskovania, písania dľa taktu, mluvnice, počtovedy a vyučovaniu spevu."* Pavel Mikulík vyslovil v týchto novinách poďakovanie regionálnej vláde a dozorcovi škôl za snahu pozdvihnúť školstvo. Zaujímavosťou bolo to, že túto časť novín redigovala ďalšia osobnosť spojená so Stankovcami - Michal Kišš, národný učiteľ.

Rektor Pavel Mikulík získal v roku 1876 tzv. Zsedényovskú podporu na rozvoj školy a podporu učiteľstva v Malých Stankovciach. O jej výške sa v novinách Evanjelická škola z 1. februára 1879 nepíše, no určite bola na tú dobu nemalá, lebo každý rok ju dostával iba jeden učiteľ či škola, ďalší rok to bol učiteľ v Uhrovci, neskôr v Lazoch a iných miestach. Išlo o dary majetného generálneho dozorcu tej doby Eduarda Zsedényiho, rodáka zo Spišu. Nebol závislý

Zsedényi (podporovateľ Mikulíka)

od milosti a vôli panovníkovej. V roku 1859 sa ostro postavil proti cisárskemu patentu. Bol to majetný a štedrý darca. Pred smrťou poručil 100 - tisícovú základinu v zlate na podporovanie chudobných, usilovných a mravných učiteľov.

V malostankovskej škole vyučoval Pavel Mikulík denne dopoludnia medzi 8.00 až 11.00 hod. a odpoludnia od 14.00 do 16.00 hod. okolo 60 detí vo veku 6 až 12 rokov. Učil v nej čítanie, písanie, počty, katechizmus, biblickú históriu, cirkevný dejepis, dejepis svetský, mravy, zemepis, prírodovedu. Okrem toho učil deti ošetrovať stromy a hlavne štepenie ovocných stromov. Kvôli tomuto účelu dostal od obce pri komasácii roľu vo výmere 600 siah pre ovocnú škôlku.

Za účasť pri napomáhaní Slovenského povstania v Podjavorinskom kraji a za svoje slovenské národné presvedčenie väznili Pavla Mikulíka maďarské úrady v Pešti a v Mukačeve. Tu si robil rôzne zápisky. Podľa jeho vlastných slov si vo väzení o svojom previnení zapísal toto:

„Hneď, ako maďarské ministerstvo dalo bez povolenia kráľa vojenských nováčikov popisovať a ako som sa o tom z novín presvedčil, ešte skôr, ako sa k tomuto popisovaniu poriadky robili, poučoval som ľud, aby chlapcov popisovať nedávali a ak by ich nútili, tak aby radšej svoju mládež na Moravu vystrojili. Tam aby radšej do cisárskeho vojska vstúpili. Pracoval som aj na tom, aby veľká obec Bošáca do gardy nevstúpila. Najhlavnejšie však previnenie bolo, že som práve v čase, keď stoličné vyslanectvo po obciach chodilo a ľud proti cisárskej rodine podpaľovalo, búrilo, doniesol Hurbanove proklamácie a bošáckemu ľudu ich prečítal. Odrazilo sa to v tom, že sa v Bošáci ľud zmámiť nedal. Proklamácie sa rozšírili i do Srnieho a Moravského Lieskového, a aj tu stoličné vyslanectvo nepochodilo. Mnohí ľudia boli pochytaní a hrozbami prinútení, aby ma vyzradili. Tak ma v noci z 24. na 25. septembra 1848 ako lotra zviazaného, odviedli." Toľko zo spomienok vlasteneckého učiteľa a národovca Pavla Mikulíka o jeho zajatí a uväznení.

Dušan Pevný

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 5

Vyháňanie Moreny

Tradície

Naši predkovia mávali rôzne zvyky. Mnohé sa dochovali do dnešných čias. No vyháňanie Moreny patrí medzi tie, ktoré sa už príliš nepraktizujú. Napriek tomu, že išlo o jeden z najzaujímavejších zvykov, ktorý mal priniesť po dlhých obdobiach zimného *„spánku"* veselosť, úsmev na tvári, jarné obrodenie ľudí. Ako teda na to spomínajú pamätníci?

Cez tiché obdobie pôstu bolo zvykom odháňať zimu s radosťou a jasotom. Netrpezlivo a túžobne vítať očakávanú časť roka - jar. Jarným vzduchom sa niesol spev po mladej pažiti. Tadiaľ prechádzala skupinka 14 až 15-ročných. Za nimi hlúčik drobizgu, keď podaktorí aj materiam ušli... Sem-tam sa aj odrastlejší prizerali - ukradomky, aby si niekto nemyslel, že sa aj oni zabávajú.

Ale čo to za čudáctvo nesú vpredu? V jarnom vetre poletujú pestrofarebné mašle, deti okolo poskakujú a z vrcholca vysokej palice na guli z vypchatej pančuchy sa krivo usmieva namaľovaná, nepekná, neprajná, zlá Morena, symbol zimy.

Deti ju idú utopiť. Gumáky sa boria do voňavej jarnej pôdy. Ešte jedna pesnička, dievčence strhnú z Moreny mašle, odviažu šatku z hlavy a takú chudobnú ju do vody hodia...

Strhol sa prúd, zakrútil ňou, ako sa ona krútievala v zimných dňoch v meteliciach a voda ju unášala preč, ďaleko...

Morenu utopili, začala jar, definitívne a neodvolateľne.

Redakčná rada

Stretnutie

Stalo sa

Boli už v HLAS-e napísané žartovné príbehy s priezviskami a jeden taký mám aj ja. Stal sa začiatkom sedemdesiatych rokov minulého storočia - čiže bezmála pred päťdesiatimi rokmi.

Môj ujec - otcov najstarší brat - pracoval v Trenčíne a domov, do Neporadze, chodil autobusom zo železničnej stanice. Keďže mával trochu času do odchodu, chodil na pivko do staničného bufetu. Raz si k nemu prisadol ktosi neznámy a dali sa do reči.

„Ja som Tóno," povedal neznámy.

„Nuž, keď si ty Tóno, tak aj ja som Tóno," povedal ujec.

„A priezviskom si čí? Ja som Tóno Sprostý."

„Keď si ty Tóno Sprostý, tak ja som potom Tóno Múdry."

„No nerob si zo mňa srandu."

„To si nerobím, ale ty si začal, veď kto by sa volal Sprostý?"

Vytiahli občianske preukazy a naozaj: Anton Sprostý - Anton Múdry. Keď sa ho ujec opýtal, či si nechcel niekedy zmeniť priezvisko, tak povedal:

„Deti si už priezvisko zmenili, ale ja som sa Sprostý narodil a Sprostý aj umriem."

A tak sedeli a pili v staničnom bufete až do odchodu posledných nočných autobusov, veď to sa hneď tak nepritrafí, aby sa Sprostý s Múdrym stretol…

Pavol Múdry

Február a jeho významné dni

Postreh

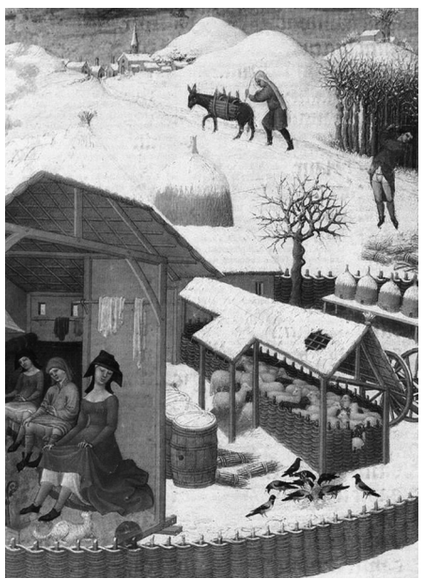

Február je zimný mesiac. To všetci vieme. Ale vo februári si pripomíname napríklad - Svetový deň bez mobilu. Kľudne by som navrhla, aby sme v tento deň položili mobil bokom a nepoužívali ho. Zdá sa mi, že informačné technológie idú dopredu závratným tempom, veď naše malé deti sú v mobiloch a počítačoch šikovnejší než my, rodičia. Žiaľ, komunikácia medzi ľuďmi upadá. Ľudia sa už nevedia medzi sebou ani pokojne porozprávať.

Ďalší významný deň vo februári je - Svetový deň zaľúbených. Ja som už pár desaťročí vydatá, takže k tomuto sviatku sa nebudem vyjadrovať... S manželom tento deň neoslavujeme. My si každý deň dávame najavo, že sa máme radi, napríklad: *„Bety, nevieš, kde mi zmizla z peňaženky desaťeurovka?"*

11. februára si pripomíname - Svetový deň chorých. Slávi sa od roku 1992, kedy ho ustanovili na návrh pápeža Jána Pavla II. Tento deň je venovaný nevyliečiteľne chorým ľuďom na celom svete. Ďakujme denne za to, že sme zdraví. Vážme si to. Zdravie je dar, ktorý nemá každý. Naozaj nám stojí za to sa rozčuľovať nad synom, ktorý dostal napríklad štvorku z diktátu?

Môj syn, tretiak, prišiel raz domov smutný. Vysvitlo, že napísal najhoršie z triedy diktát, na štvorku. Len som sa išla nadýchnuť, hneď mi povedal, nech sa nerozčuľujem. Hlavné je, že sme zdraví. A mal pravdu. Ďalšie dni sme intenzívnejšie opakovali gramatiku a zlú známku si opravil. Na to, že zdravie je krehké, prídeme až vtedy, keď ho stratíme.

Alžbeta Jurigová

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 6

Tanzánia - lekcia od života

Na potulkách svetom

O dobrovoľníckej činnosti som začala rozmýšľať už začiatkom roka 2019. Logicky ma vtedy napadla Afrika, keďže tu sú neziskové organizácie najviac populárne. Zároveň sa dalo nájsť veľa informácií a zdrojov. Myslím si, že to vyplynulo z toho, že som vždy pri cestovaní mala pocit, ako keby som si len brala z danej krajiny. Užívate si každý deň neskutočné zážitky, no zároveň tam niečo chýbalo. Tak som sa rozhodla, že budem aj niečo dávať krajine vždy, keď budem do nejakej cestovať. Vtedy som len vedela, že chcem ísť na hocijaký dobrovoľnícky projekt a naplánovala som si odchod približne začiatkom roka 2021. No to som ešte netušila, že táto skúsenosť ďaleko predíde mojim očakávaniam a prevráti naruby môj pohľad na život.

Mirka v Afrike

Vždy je to tak. Nemám zoznam krajín, ktoré by som chcela navštíviť. Príde to ku mne tak nejak spontánne, nejaký vnútorný pocit, že tam musím ísť. Že ma tam čaká lekcia od života. Verím tomu, že človek má nasledovať svoju intuíciu, a tak sa aj stalo. Našla som si druhú prácu a začala som šetriť, plánovať a hľadať informácie. A tak som sa ocitla vo februári 2020 extrémne vyčerpaná s obrovskou túžbou ísť hneď. Niečo ma však brzdilo. Strach o prácu, o peniaze. Ak však robíme veci zo strachu, nikdy nás to k ničomu dobrému neprivedie. V rámci prekonania tohto strachu som sa rozhodla spraviť kompromis, že pôjdem v septembri 2020. Tanzánia bola voľba zlatej strednej cesty. Má neskutočné kultúrne bohatstvo a zároveň vás pravdepodobne neodstrelia na hraniciach. Teda patrí medzi rozvinutejšie africké krajiny, prepáčte za tento sarkazmus. Poslala som si žiadosť na projekt výučby v základných školách v jednej medzinárodnej *„neziskovke"*. Vymenili sme si zopár mailov a o týždeň som už kupovala letenku. Obdobie príchodu koronavírusu a môjho stresu, či vôbec budem môcť vycestovať, by som radšej vynechala. A hádajte prečo?

Nikoho môj COVID-19 test, ktorý vyžadovala organizácia, a kvôli ktorému som mala žalúdočné vredy až kým som nebola v bezpečí na Kilimandžárskom letisku, nezaujímal. Prezident Tanzánie vyhlásil, že krajina trpí rôznymi vírusovými ochoreniami ako AIDS, osýpky či iné, a že si nemôže dovoliť zastaviť turizmus, ktorý tvorí cca 20% ekonomiky. Na dôkaz *„falošne pozitívnych"* výsledkov dal otestovať aj kozy a ovce. A tak od mája, kedy sa znovu otvorili hranice pre turistov, *„korona"* v Tanzánii neexistuje. Predtým, ako sa stanete jeho fanúšikom, vedzte, že 28. októbra tohto roku boli v Tanzánii prezidentské voľby. V tom čase som bola na ostrove Zanzibar, kde som trávila posledné dni môjho pobytu. V mojej dedinke jeho armáda zastrelila dvoch občanov, ktorí sa prechádzali o 18.30 (zákaz vychádzania je počas volieb od 20.00). Vraj ako prevencia proti protestom.

Keďže koronavírus spôsobil pozastavenie podobných projektov na celom svete, pri mojom príchode boli v dobrovoľníckom dome len 4 ďalší ľudia (zvyčajne ich je okolo 40 až 50). Nič lepšie sa nám nemohlo stať. Okrem toho sme si sadli aj ako ľudia. Už teraz plánujeme náš návrat do Tanzánie. Pracovali sme ako tím, či už sme sa podporovali v našich vlastných projektoch, alebo sme vymýšľali spoločné. Postupne prichádzali ďalší a ďalší dobrovoľníci, až sme sa nakoniec ocitli celkom slušná zmes národností a vekových kategórií. Jeden dobrovoľník mal dokonca 76 rokov! Toľko nekonečných príležitostí na učenie sa nových vecí nielen o Tanzánii, ale o celom svete.

Môj prvý deň v škole bol, úprimne, hrozný. Nieže by som mala niekedy problém hovoriť pred publikom, ale pred deťmi? A ešte, aby aj naozaj pochopili, čo rozprávam? To už bola iná výzva. Najväčší rozdiel oproti súčasnej roli slovenského učiteľa je, že v Tanzánii byť učiteľom znamená veľmi veľa. Nielen spoločensky, ale deti tu majú vybudovaný neskutočný rešpekt voči nim. Možno je to tým, že učiteľ stále používa *„palicu"* na vystrašenie, ale zároveň to aj prirodzene vyplývalo z jeho správania a vytvorenej autority. Takže áno, síce sme sa cez prestávku hrali s deťmi, fotili sa a robili *„srandičky"*, akonáhle sa však začala hodina, z kamarátov sa stali prísny učiteľ a poslušný žiak. Aj keď tu školský systém nie je ani zďaleka dokonalý a trpí hlavne nedostatkom učebníc, pomôcok a iných zdrojov, všetci sú tu veľmi motivovaní a snažia sa čo najviac, aby veci fungovali. Riaditeľ tunajšej školy, Allen, pracuje 24 hodín denne, 7 dní v týždni, ale aj tak nám bol neustále k dispozícii odpovedať na naše otázky. Pomohol nám s organizovaním návštev chudobnejších rodín detí zo školy, so sponzoringom. Našiel nám stolára na výrobu lavíc a stoličiek. Mohla by som písať takto donekonečna, za čo všetko sme mu vďační. A tento chlapík si vždy našiel čas zastaviť sa v triedach a spýtať sa, ako sa dnes máme.

Či už Allen alebo zamestnanci organizácie, s ktorými sme prakticky bývali a vytvorili si takú mini rodinu, sú skutočne tými hnacími motormi, čo posúvajú ich spoločnosť vpred a snažia sa aby bola lepšia každý deň. My len občas prídeme a doplníme *„palivo"*, či už sú to peniaze, vedomosti zručnosti alebo know-how. Aj keď ma niekedy frustrovalo, ako pomaly všetko prebieha, koľko sa toho ešte musí zmeniť, koľko práce by sa ešte dalo urobiť... Stále som sa snažila pripomínať si, že veľké zmeny neprichádzajú rýchlo, a že treba veľa trpezlivosti kým sa dostaneme tam, kam, veľmi dúfam, tento svet smeruje, a to k vyrovnanému, hojnému a šťastnému životu pre každého človeka na Zemi.

Miroslava Ježíková

Mirka s deťmi

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 7

Odstráňme zlo a hľadajme dobro

Zamyslenie

Sme na prahu nového roku 2021 a mnohí z nás si dávajú rôzne predsavzatia a záväzky, čo chcú v tomto roku zmeniť a čo chcú dosiahnuť. Je to čas zamyslenia ako ďalej. Dajme si teraz záväzok, že zmeníme naše správanie, že budeme voči sebe ľudskejší, kamarátskejší, prestaneme s ohováraním a nebudeme hľadať na druhých len zlo.

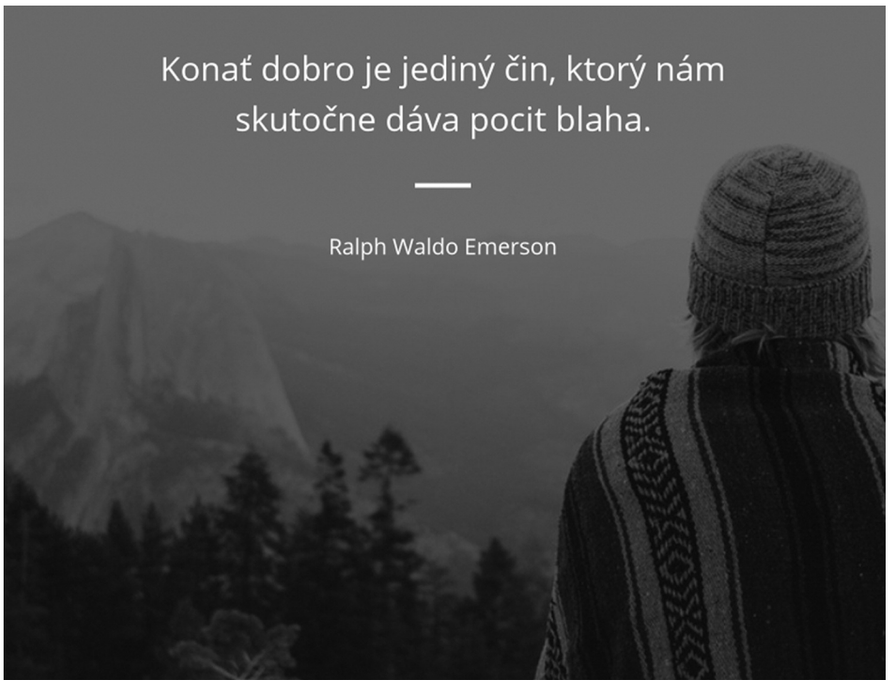

Žijeme v dobe, keď sa zo spoločnosti vytráca spolupatričnosť, súdržnosť, spoločnosť sa polarizuje, panuje závisť, sme čoraz častejšie svedkami šírenia klebiet a ohovárania tých druhých. Stratili sme schopnosť načúvať a nechať sa učiť. Nátlakom svojich vlastných názorov na ostatných sa odrezávame od príležitosti k rastu a učeniu sa. Vo svojej naivite si myslíme, že len ten náš názor je správny a že sme neomylní. Lebo aj v tých, ktorí sú považovaní za zlých, je ukryté aspoň kúsok dobra, len ho treba nájsť. Zabudnime na hádky, škriepky a nezhody a poukazujme u druhých na dobré vlastnosti, ktoré sú u nich ukryté a možno čakajú na šancu prejaviť sa.

Hľadajme dobro v každom jednom človeku. Učme sa jeden od druhého, z talentov, ktoré nám boli dané a tak sa spojme a šírme dobro. Nemusíme mať doslova každého radi hneď, ako sa stretneme, ale keď sa navzájom rešpektujeme, tak je to správne. Dobro nájdeme skutočne v každom jednom z nás. Aj keď možno nikdy neporozumieme svojmu susedovi alebo spôsobu jeho reakcií, je veľmi dôležité, že v ňom hľadáme to dobré. A to je v každom z nás.

Vďační ľudia sú šťastní ľudia. Keď si dokážeme sadnúť a spísať zoznam dobrých vlastností ľudí vôkol nás, urobí nás to vďačnými, že ich máme v živote. Dokonca aj tí, ktorých obzvlášť nemusíme, alebo sme s nimi mali konflikty, si nájdu cestu do našich sŕdc. Budeme vďační nielen za to čo sa od nich naučíme, ale aj za ich poslanie v našich životoch. Hľadajme to dobré vôkol nás. Ak to budeme činiť, porastieme spôsobmi, o ktorých sa nám ani nesnilo. Jedným z krokov, ako byť šťastný, je hľadať dobro v iných ľuďoch. Každý z nás má silné aj slabé stránky a je len na nás, na ktoré z nich zameriame pozornosť. Je to základ pozitívneho myslenia a nášho zrkadla. To, čo vidíme negatívne na druhých, nám zrkadlí naše slabé stránky.

Tolerancia, trpezlivosť, zhovievavosť, naučenie sa zahryznúť si do jazyka sú veci, ktoré nám osobne neprídu prirodzenými. Avšak naučme sa zvládať tieto výzvy. Čo ak sa naše cesty zámerne skrížili a *„zložití ľudia"* k nám boli možno zaslaní, aby sa naše životy splietli a my tak získali poznanie, skúsenosti a lekcie do ďalšieho života? Nepočúvajme klebety o iných. Radšej otvorme oči a uši a sami sa presvedčme, aká je pravda. Ak je zlo nákazlivé, rovnako je takým aj dobro. Nechajme sa nainfikovať dobrom a infikujme dobrom! Hľadajme v ľuďoch silu, nie slabosť, hľadajme v nich dobro, nie zlo. Obvykle totiž nachádzame to, čo hľadáme. A určite to dobro nájdeme, je v každom z nás. K tomu, aby človek dobre videl a našiel dobro v druhých, nestačí mať otvorené len oči. K tomu je potrebné otvoriť aj srdce. Hľadanie dobrého v druhých nám samotným pomáha rozvinúť dobré vlastnosti. Toto je tá správna cesta k tomu, aby bol život krajší a lepší.

Štefan Šmatlák

Sociálna sieť za bránou domu

Dnešná doba

Na tému sociálne siete alebo o komunikácii ľudí vo virtuálnom svete sa toho *„popísalo", „odklikalo", „odcheckovalo"* viac než dosť. Vďaka *„lockdownu"*, situácii spojenou s ochorením Covid 19 sme ich využívali viac než predtým, aspoň som to tak spozorovala okolo seba. A možno sme ich už aj presýtení...

Neobvyklá situácia si vyžiadala neobvyklé spoločenské správanie. Našťastie, človek je tvor spoločenský aj prispôsobivý. Keď sa už nemôžem s *„kamošom"* baviť osobne, tak aspoň cez internet... Sociálna izolácia je náročná.

Dobre, *„kolový nápoj"* zakúpený ešte pred vianočnými sviatkami na stole, myška v ruke a idem... Dorozprávam, vypínam a zostávam *„doma"*. Slovo toho času skloňované tak často, že sa určite v nejakých prieskumoch zaradilo medzi top výrazy.

Chýba mi ten normálny život vo svete *„predtým"*! Ten čo už nechcem ani pomenovať, veď načo aj, nič netrvá večne. No jednoducho a skrátene napísané, sociálna sieť za bránou domu! Vonku, nebo nad hlavou, ľudia okolo vás na bicykli, na vlastných, na kolobežkách, nie skrytí, v pohodlí svojho domova.

Zvládam to... A teším sa, kedy opäť odkliknem správu, trebárs: *„Budem na vás všetkých čakať zajtra o 16.00 hodine..."* A očakávať viac lajkov a nadšenia ako pred časom. To budú také *„Happy Birthday"* mojej domácnosti. Fresh (výživný) dotyk života. Možnosť nadýchnuť sa naplno.

Sociálna sieť naživo je super. Porozprávať sa, cítiť človečinu vedľa seba, vidieť úsmev, zažiť hnev, nespokojnosť, počuť hlasný smiech, cítiť dotyk a zažívať na vlastnej koži tie predtým samozrejmé činnosti...

Tak si držme palce, aby sme sa už čoskoro opäť stretli na ulici, v obľúbených podnikoch, ihriskách, bez obáv z prítomnosti druhého človeka vedľa nás. A tešme sa už teraz! Úsmev robí každý deň krajším.

Veronika Kováčiková

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 8

Zsolnayiovci zo Sedličnej

Zo života jedného rodu

„V roku 1966 v Sedličnej zomrela pani Emília Zsolnayiová, energická žena, bývalá zemianka, ktorej zemiansky pôvod, bohatstvo a slávu dotvrdzuje niekoľko dokumentov a malá, ošarpaná usadlosť." **Aj toto sa hovorí v archívoch našej obce. Z dokumentov je najvýznamnejší ten, ktorý hovorí o zemianskej príslušnosti, ktorý je akousi históriou celého rodu. Začnime však v inom kúte Slovenska, aby sme pochopili súvislosti.**

Lúčenie Hofmannovcov s rodinou Zsolnayiovou 1935

V prekrásnom kaštieli v Bystričke (neskôr sídlo T. G. Masaryka) na strednom Slovensku, v Turci, bol už dlhé roky podžupanom Pavol Lehotzký. Bol to úctyhodný človek, vážený v najpoprednejších kruhoch, uctievaný medzi drobným ľudom. Manželstvom s Magdalénou Lipskou sa stal švagrom nášho významného rodáka kartografa Jána Lipského, ktorý si pre veľkú zaneprázdnenosť pri uskutočňovaní veľkých myšlienok pri zostavovaní máp nemal kedy založiť vlastnú rodinu. Pavol a Magdaléna (rod. Lipská) mali spolu štyri deti. Syna Pavla, župana, ktorý odišiel do uhorského snemu v Budapešti a po čase zomrel v Szegede na epidémiu týfusu, a tri dcéry, Žofiu, Lote a Katarínu. Jedna z ich dcér, Lipského neter, Žofia, sa vydala za Michala Zeldenreicha z evanjelickej exu-lantskej rodiny, ktorá vlastnila bane v Gelnici. Počas manželstva sa im narodilo päť detí - synov, ktorí si v roku 1867 zmenili meno na Zsolnayi (Žolnay).

Manžel Žofie (Lipského netere) zomrel pri banskom nešťastí a krátko po ňom zomrela aj jeho manželka Žofia. O synov Lipského netere Žofie sa začali starať dve slobodné sestry, rovnako Lipského netere, Lote a Katarína Lehotzcké. Vzhľadom na to, že museli opustiť zemianske sídlo v Bystričke, pretože v zemianskom rode platil tzv. majorát, podľa ktorého otcovský majetok dedil len mužský člen rodiny, presťahovali sa do Lipského kúrie v Sedličnej. O sedličanský majetok sa viedol dlhoročný (až tridsať rokov) spor medzi Lipského neterami Lote a Katarínou a Lipského nevlastnou sestrou (jej otec ju mal s druhou ženou) Pepe Machulya. Obe Lipského netere sa teda dostali pod Trenčiansku župu do obce Sedličná. Zostali slobodné a celú svoju energiu venovali výchove svojich synovcov, Pavlovi, Júliusovi, Jurajovi, Jozefovi a Štefanovi. Pavol nešťastne zahynul pri poľovačke. Július, ktorý povstal proti Habsburgovcom a až do omilostenia musel žiť vo vyhnanstve v Taliansku, po návrate do Sedličnej zomrel na porážku. Juraj, ktorý taktiež povstal proti Habsburgovcom a po omilostením sa vrátil z vyhnanstva vo Francúzsku, mal zvláštnu povahu, mysliac si, že mu všetci krivdia a svoj život ukončil samovraždou. Jozef, ktorý bol ohnivého a príjemného ducha, zomrel ako kapitán veľmi mladý.

Napriek tomu, že tetušky Lote a Katarína boli mladé a krásne, rad radom odmietali nápadníkov, ktorí sa uchádzali o ich ruku a sústredili sa na výchovu sirôt, ktorým rodičia umreli v mladom veku. Vychovávali ich ako najlepšie vedeli, samozrejme tak, ako si to vtedajšie maniere vyžadovali. Neboli však dostatočne zbehlé v spravovaní a zveľaďovaní hospodárstva, na ktorom žili. Ako už bolo spomenuté, o Lipského sedličanský majetok sa viedol dlhoročný spor medzi tetuškami Lote a Katarínou (Lipského netere) a nevlastnou sestrou Jána Lipského Pepe Machulya, ktorá v Sedličnej nikdy nežila. Náklady na tento spor výrazne znížili majetok zemianskeho panstva. Po dramatických osudoch štyroch Lipského prasynovcov nastala konečne zmena, keď sa vlastníkom a hospodárom stal piaty Lipského prasynovec Štefan Zsolnayi (do roku 1867 Zeldenreich). Po pohnutých osudoch Pavla, Júliusa, Juraja a Jozefa sa láska Lipského neterí - tetušiek Lehotzckých - sústredila práve na neho a strážili ho ako oko v hlave.

Štefan Zsolnayi zostal na panstve v Sedličnej a začal úspešne udržiavať a zveľaďovať sedličanský majetok. Oženil sa s Adelou Tomcsányi a mali spolu tri deti: Adelu, Matildu a Pavla. Synovi dali rodičia možnosť vysokého vzdelania. Študoval na Vysokej hospodárskej škole v Kecskehely. Obe dcéry vydajom opustili Sedličnú a Pavol sa po štúdiách vrátil, aby prevzal hospodárenie na panstve. Nezostal dlho sám. 2. júla 1901 si zobral za manželku Emíliu Adamkovics. V Stankovciach bol učiteľom a rektorom Pavel Mikulík a s manželkou Zuzanou mali dcéru, ktorá sa vydala za učiteľa Jána Adamkovicsa do Nagylaku. Adamkovicsovci mali štyroch synov a dve dcéry, Emíliu (Milušku) a Boženu. Emília sa počas návštevy starých rodičov v Stankovciach zapáčila Pavlovi Zsolnayimu a keďže pobadal, že ani on nie je dievčaťu ľahostajný, vyznal sa jej zo svojich citov a oficiálne ju požiadal o ruku. Svadba bola veľká, až v tretej stolici na ňu dlho spomínali. Tak sa zrodila pani Emília Zsolnayiová, ktorú spomíname v úvode článku.

Socha v záhrade Zsolnayiovcov

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 9

Emil Hofmann

A tak v Sedličnej, v láske a svornosti, nažíval manželský párik. On notár, veľký dobrák, chudobe pomáhal tu kusom zeme, tam čímsi z úrody. Ona rozvážna, pracovitá, čoraz viac zveľaďovala hospodárstvo. Ich spoločné šťastie bolo znásobené najsilnejším putom manželstva - dcérkou Adelou. Pavol a Emília Zsolnayi prísne dbali na dobrú výchovu svojej jedinej dcéry. Okrem spoločenského správania, vedenia domácnosti, sa v dievčenskej škole učila i jazyky. Ovládala slovom i písmom okrem slovenčiny nemčinu, maďarčinu a francúzštinu. Adela ako dospelá žena v roku 1927 vstupuje do stavu manželského s Emilom Hofmannom, obchodným riaditeľom Tatra Ringhoffer a nasleduje svojho manžela do Prahy. Ich jediná dcéra Zuzana sa však v roku 1928 narodí v Sedličnej, pod dohľadom starej mamy Milušky a starého otca Pavla. Až po dvoch rokoch života odchádza ich vnučka Zuzana za rodičmi do Prahy. V tom období Emília Zsolnayiová s pomocou a podporou svojho zaťa Emila Hofmanna zveľaďuje sedličanské panstvo na moderné hospodárstvo. Denné dodávky zeleniny, ovocia, mlieka, mliečnych výrobkov, vajec a hydiny sú samozrejmosťou na trenčianskych trhoch. Tam, kde bol okolo roku 1640 podrichtárom Jána Lipského predok, sa v rokoch 1930 - 1948 predávajú produkty pochádzajúce z panstva Lipského. Na hospodárstve začína fungovať aj novovybudovaná moderná pálenica.

Po vypuknutí druhej svetovej vojny sa Adela Hofmannová s dcérou Zuzanou vracajú do Sedličnej. Ako 72-ročný, v roku 1940 umiera Pavol Zsolnayi. V roku 1943 prichádza do Sedličnej i Adelin manžel Emil Hofmann. V čase, keď sa k Sedličnej blíži vojnový front, odchádza rodina prežiť nebezpečné obdobie do bezpečia Modrovej vily v Selci. Krátko po vojne (r. 1946) vo svojom 49-tom roku života zomiera na rakovinu posledný chlap v sedličanskej kúrii. Keď vnučka Emílie Zsolnayiovej a dcéra Adely Hofmannovej odišla z domu, najskôr na štúdiá, potom ako manželka Mirka Maxona, zostávajú v Sedličnej tri ženy - Adela s matkou Emíliou a Emíliinou sestrou Boženou. Tri opustené ženy, tri podobné osudy. Primkli k sebe a navzájom sa podporovali.

Zuzana Maxonová

Rok 1945 veľa znamenal v ich životoch. Vznikla ľudovodemokratická republika, vzniklo to humánne spoločenské zriadenie, za ktoré *„ľud toľké stáročia bojoval"* nepoznajúc, čo prinesie rok 1948. Boli poštátnené súkromné majetky, boli odňaté jednotlivcom veľké hospodárstva. Emíliou Zsolnayiovou zveľadené a fungujúce hospodárstvo po významnom predkovi je zrazu strojnou a traktorovou stanicou prvého typu a neskôr JRD. A tak sa tri ženy, hrdé na svoj pôvod, zabezpečené svojím majetkom, ktorý im už nepatrí, uzavreli do okruhu siedmich izieb, aby tu v spomienkach na zašlé časy strávili zostatok svojho života. Po smrti Boženy a v roku 1966 Emílie, zostáva Adela poslednou obyvateľkou kúrie.

Pani Adela Hofmannová, rodená Zsolnayiová, skončila svoje rozprávanie o svojom zemianskom pôvode a z očí jej vypadla dlho utajovaná slza, ktorá si nezadržateľne razila cestu po zbrázdenej tvári. Možno bola vyjadrením žiaľu za matkou - silnou ženou alebo za bezstarostným životom, plným lesku a slávy, keďže teraz dožíva svoj život v nedostatku, so snahou vtedajších mocných ponížiť nielen ju, ale i jej predkov. To sa však nikdy nepodarilo. Tak ako jej silná mama, Emília Zsolnayiová, rovnako i ona zostala do konca verná vznešeným tradíciám svojich predkov. V roku 1975 s pohľadom na zdevastované hospodárstvo, s ťažobou na srdci odchádza zo Sedličnej, aby posledné dva roky dožila u svojej vnučky Zuzany Maxonovej (neskôr Šimovičovej) na Juhu v Trenčíne.

Toľko z archívov a zo spomínania pani Adely Hofmannovej, rodenej Zsolnayiovej, z roku 1966.

P. S. Vzácna kúria Lipského, ktorú dokázali roky udržiavať a zveľaďovať jeho potomkovia, predovšetkým Emília Zsolnayiová, prežila len zopár rokov po odchode poslednej obyvateľky. Zostala len rodinná hrobka pod lipami, v ktorej spočívajú tí, o ktorých bolo týchto zopár riadkov.

Miroslav Maxon, Dušan Pevný

Pohreb Adely v roku 1977

Adela, Pavel a Emília

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 10

Ján Pevný v Ostrej Lúke

Z archívov

O rozvadzskom rodákovi, opravárovi bicyklov a najmä opravárovi kostolných organov, Jánovi Pevnom, ktorý vedel obnoviť, vyladiť organy po rôznych kútoch Slovenska, sme už v minulosti písali. Na svojich cestách sa v jednom čase zastavil aj v dedinke Ostrá Lúka, aby opravil a naladil organ v ich kostole. Nám sa dostala do rúk časť kroniky tejto obce a zmienku o jeho pobyte v nej vám v krátkom zostrihu riadkov teraz ponúkame.

„Ostrolúcky evanjelický zbor užíval pôvodný chrám Boží do roku 1709. Vtedy im ho zlopovestný generál Heister (známy aj z bitky na Hámroch pri Trenčíne) so svojím vojskom odňal i s cirkevným majetkom. Kryptu pod kostolom spustošili, z nej mŕtve telá vyhádzali, prstene a šperky z mŕtvol pobrali.

A tak zemianska rodina Ostroluckovcov prichýlila evanjelickú cirkev do svojho kaštieľa. Keďže miestnosti ku službám Božím nepostačovali, postavili s prispením všetkých terajší chrám Boží v roku 1742.

Pod kostolom si Ostroluckovci postavili kryptu, do ktorej sa dosiaľ pochováva. Záverný kameň na ňu dali preniesť zo starého vyhoreného kostola.

Prenesený bol i organ, vyrobený v roku 1649 Ladislavom Oboslavom, obyvateľom príborským z Moravy, ktorý dokázali zachrániť. Organ obnovil a zrekonštruoval v roku 1745 banskobystrický opravár organov Martin Podkonický.

V roku 1884 ho celý opäť rekonštruoval a vyladil rodák z Rozvádz pri Trenčíne Ján Pevný. V časoch vojen vždy z neho totiž brali píšťale."

Toľko teda z kroniky obce Ostrá Lúka.

Dušan Pevný

Pri Bachovom organe

Spomienky

V roku 1959 sa moje neskonale pokorné a nesmelé ja, *„úžasne skromnučkého študáka hnojariny"* ocitlo na jednomesačnej praxi v NDR (bývalé východné Nemecko). Presne v Durínskom mestečku Kothen. Pôsobil tu Johann Sebastian Bach od roku 1717 v kostole ako organista.

Zložito som sa doplazil do kostola a bol poloprázdny. Ani mi nedalo veľa roboty dostať sa celkom blízo - vpravo od organistu. Keď skončila bohoslužba, ako som tipoval, organista *„nebalil"*, ale začal na tlmivých píšťalách hrať famóznu skladbu. Nepoznal som ju, ale zrazu zahral opakovane niekoľko zložitých akordov, čo som kupodivu poznal. Spozornel som, a keď to opakoval, tak som si tú melódiu spontánne a doslova bezhlavo, teda neslušne *„zalalákal"*. Potichučky.

Keď organista skončil, samozrejme, som doslova na neho zízal (Bachov organ a tóny z neho - nuž bol som neprestajne vo vytržení). Zakýval a ukázal, aby som prisadol. To už som bol *„švacnutý"*. Pýtal sa, či to poznám. Zašepkal som, že nie. Ale jeho citlivé ucho to zaregistrovalo a zopakoval moje nie.

Hneď ale pridal: *„Máte prapodivnú rétoriku..."*

„Som zo Slovenska," povedal som.

On: *„Z Bratislavy? To poznám."*

Ja na to: *„Nie, z Bošáce, a to nepoznáte!"*

Jeho reakcia ma vlastne podráždila... A videl som oficiera z roku 1944 pred sebou. Márne, som typ vysoko emotívny. A toto bolo príliš málo času od roku 1944.

Sedeli sme tam skoro dve hodiny On sa totiž možno po 10 minútach spýtal, čo známe poznám z vážnej hudby. Napadol ma Robert Schumann - Snenie. Bol skoro nadšený a na konci hral aj Tichú noc. Obaja sme spievali. Iba ja som mal taký zvláštny pocit... oficiersky...

Dušan Ochodnický

Trafika ako centrum obce

Čriepky histórie

Prvá trafika v obci bola vo Veľkých Stankovciach, neďaleko zvonice. Vlastnil ju pán Haško zo Sedličnej. Ona bola vlastne akýmsi centrom, pri ktorej sa schádzavala najmä mládež. Najskôr si tu zašli tí najstarší pofajčiť, pohovoriť trošku, potom prichádzali mladší, no a nakoniec prišla mládež - chlapci so spevom a harmonikou.

Pekný spev či túžba vidieť milého svojmu srdcu vylákala aj dievčatá a tie, podíduc jedna k druhej, usmiate a vábené spevom a veselosťou, poberali sa až ku trafike. Nuž a kde je harmonika, spev a dievčatá, tam nechýba ani tanec. A teda letné večery prežívali mladí pri speve, tanci, no a tí starší v spomienkach na svoju mladosť.

Redakčná rada

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 11

Naša obec očami Štúrovcov

Historické súvislosti

Z viacerých historických prameňov sa dozvedáme, že pre Štúrovcov nebola obec, v ktorej žijeme, neznáma a častokrát prichádzali do Malých Stankoviec, kde sa stretávali so svojím priateľom, miestnym farárom a národným buditeľom Pavlom Čendekovičom. Prinášame vám ich spomienky na tieto ich návštevy, na to, ako oni vtedy videli kraj, v ktorom teraz žijeme my tak, ako to zapísal Jozef Miloslav Hurban, inak rodák z blízkeho Beckova.

S prvou polovicou 19. storočia sa spája formovanie a dozrievanie štúrovského hnutia, je to však aj čas slovenských obrán proti maďarskej asimilačnej politike v Uhorsku. Ľudovít Štúr v tomto období napísal svojim priateľom niekoľko listov, v ktorých vyjadril svoje rozčarovanie a zármutok z toho, ako národnostné povedomie mnohých Slovákov upadá.

Keď Ľudovít ponoril dušu svoju v nekonečnosť žiaľov svojich nad národom a už výhľadu nebolo zo strastí a bied, v ktorých trčalo Slovenstvo, vtedy vybral sa do Malých Stankoviec ku svojmu starému priateľovi, ako ho vždy menoval, Čendekovičovi, a bol v krátkom čase vyliečený z dumy žiaľnych citov plnej. Dlho počúval Pavel Ľudovíta, ako žalostí, ako zožiera sa, ako prorokuje zlé veci prísť majúce na pokolenie toto hlivejúce, nejapné a ničoho vyššieho neschopné, nejeden raz i v tej veselej tvári Pavlovej zjavil sa mrak a slza vyronila sa z oka. Tu ale razom vezme Pavel postavenie prísno proti Ľudovítovi a počne:

„Ale, bratku, pravdu síce máš, holá, čistá všetko je pravda, čo hovoríš, ale povedzže mi, či sa nám, priateľom svojim, a národu svojmu už konečne takto chceš zosužovať a o život pripraviť? Či len ty sám nevieš, čo my všetci vieme a vidíme, že národ náš už inakších loptošov pretrval, než sú títo terajší paholci satanovi? A či ozaj báchorkou by mala byť história božieho riadenia národov? Či ozaj pravda to, že i Pán Boh sa pomaďarčil? Že nás len nato stvoril, aby sme štýble (čižmy, z nem.) pucovali Maďarom? Či neobdrží Boh konečne vrch, ktorý chce, aby chválou jeho ozývali sa všetky národy a jazyky? Ježe mi tam strachu pred trhanmi, trci frci, kňaz Ondrej, ad animam (lat. namojveru), my dlhšie vydržíme tu, než tí Aziati, ktorých strýkov dávno už história zahrabala! Eh! poďže so mnou, vyvediem vás tu nad Stankovce, pod stráň Inovca, čo za svety objavia sa tam, uvidíš!"

A tu pojal Ľudovíta pod pažu, a za nimi priatelia tiahli farským dvorom hore na návršie, skadiaľ výhľad prerozkošný na Považie, na hrad Matúšov atď. Čendekovič nedal k slovu prísť Štúrovi, vyjmúc ako obdivoval prírody krásy, inak z anekdoty do anekdoty prechádzal a rozveselil celú spoločnosť, naposledy i samého.

V ďalšom svojom diele *„Prechádzka po považskom svete"* si Jozef Miloslav Hurban spomína na návštevu Malých Stankoviec takto:

„Prevez, prevez, prievozníčku, volali sme obaja na brehu Váhu a ohlas šumel po tichej hladine, tiekol tichým večerom s vlnkami teraz pokojného Váhu. Prievozník si sadol do člna a v mene božom nás viezol na druhú stranu. Vlny pod nami šepotali, akoby nám niesli pozdrav od našich statočných Liptákov. Nocou sme došli do Beckova. Nezdržal som sa tu dlho, hoci som tu uzrel svetlo života. Beckov je dosť nepekné mestečko, uprostred mesta sa kúpu po barinách husi a kačice, krášli ho bodľačie, žihľava a tŕnie…

Z Beckova sa išlo do Malých Stankoviec a už popredku sme sa tešili na spoločnosť pána farára Čendekoviča. A tu sme naozaj strávili príjemné hodiny a chvíle, lebo pán Čendekovič je náš obľúbený slovenský humorista. Ten už vie nájsť správny tón zábavy. Dostali sa na pretras všetky smiešne javy a karikatúry nášho života a ja som sa už viac rokov toľko nenasmial ako tu, kde pán farár stankovský rozprával svoje vtipy.

Ľudovít Štúr

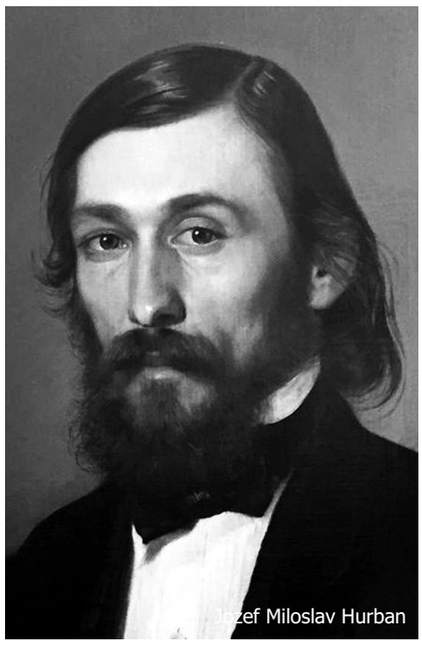

Jozef Miloslav Hurban

Nad Stankovcami je vŕšok, z ktorého, keď sa dívaš, smiať sa ti nechce, čo by si hneď samého pána farára počúval. Je to výrazný obraz považského sveta. Od hory zo severnej strany vypína sa staroslávny Trenčín, sídlo Matúša Trenčianskeho. A tam sa zdá, sťaby Považie bolo už zavreté, lebo vrchy sa ťahajú viac na východ, akoby sa opierali o Trenčín. Spod Trenčína vyteká Váh a tečie medzi svojimi brehmi, lúkami, roľami, sečami, ba aj zarastenými hájikmi. Na oboch brehoch sú roztrasené dedinky, ktoré sa vežičkami ohlasujú, že aj ony sú svedkami týchto považských krás. Sem-tam zo sadov a štepníc vyzerajú kaštiele, domy, a keď sa približuje búrka, vežičky sa navzájom nábožne zhovárajú a po Váhu sa krúti chumelica, akoby chcela všetko pohltať, ale zasa sa ukladá a považskej kráse ani zamak neublížila.

Nevedel som sa nakochať v tomto dojímavom pohľade, dívalo sa na mňa v tejto krásnej bujnosti celé Slovensko. A kto nevidel túto dolinu, nevidel najkrajší zjav podtatranskej krásy."

A čo dodať na záver? Nám, ktorí tu teraz žijeme a mnohí sme tu prežili kus života alebo celý, sa zdá naša obec a okolitá príroda úplne bežná, nevidíme tu nič zvláštneho, pozoruhodného, lebo sme si na prostredie, ktoré nás obklopuje, zvykli. Ale úplne inak to vidia tí, ktorí tu nežijú a prídu sem na návštevu. Závidia nám a my si ani neuvedomujeme, čo tu máme. Preto chráňme si naše okolie, neznečisťujme prírodu, nedevastujme, ale starajme sa o to, čo tu máme a vážme si, že tu môžeme žiť. Aby aj tí, čo prídu po nás, budúce pokolenia, mohli raz povedať tak ako Štúrovci: *„Stankovce a okolie je najkrajší zjav podtatranskej krásy."*

Štefan Šmatlák

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 12

Charita aj ako nádej pre nový život

Chválime

Jedným okom som skontroloval ručičku tachometra, druhým návestidlo pred výjazdom z diaľnice, ktoré ukazovalo smer Trenčín, stále rovno. Bolo pár minút po polnoci, ale stále som premýšľal, čo sa to vlastne udialo za posledný týždeň. Prečo vlastne človek obetuje voľno práci, čas, ktorý môže stráviť s rodinu. Dobrovoľne a na vlastné náklady sa dá na cestu naprieč celým Slovenskom v tejto dobe. A to hneď dvakrát.

Prvá jazda na východ a sumár bol 1400 km za dva dni. To isté som mal za sebou aj druhýkrát. V dobe, ktorá je veľmi špecifická a zvláštna. Veľa ľudí sa zatvorilo doma, chodí von osamote, v malých skupinkách a ešte tak na nákupy. Všetci sa začínajú strániť svojich susedov a vyhýbať sa kontaktom.

ubytovňa charity

Aj napriek tejto dobe sa našla skupina dobrovoľníkov v rámci firmy, kde pracujem a už od septembra začali organizovať zbierky. Zbierky na pomoc tým, ktorí sami majú málo, ale pomáhajú tým, ktorí to potrebujú. Ktorí možno nemajú najnovšie auto, najdrahšie oblečenie, najnovší dom alebo luxusné dovolenky. Ale majú dobré srdce a robí im radosť pomôcť tam, kde práve treba.

Zbieralo sa v podstate všetko. Oblečenie pre všetky vekové kategórie, jedlo, detské hračky, knihy, počítače, mobilné telefóny, dokonca aj nábytok.

Prvá cesta na východ Slovenska bola ako rana na *„solar"* pre nezainteresovaných. Z prvej charity vo Zvolene sme sa presunuli do Kláštora pod Znievom, kde v skromných podmienkach poskytujú pomoc. Jedno z najväčších zariadení na Slovensku, ktoré poskytuje služby chudobným. Ako cesta pokračovala, som si na ďalšej zastávke uvedomil, ako vyzerá detská tvár, keď nájde darčeky pod stromčekom. Detský domov v Prešove, kde sa deti pozerali cez okná ako vykladáme darčeky, ktoré sú pre nich. Ten pohľad a výraz tváre je na nezaplatenie. To je to, čo všetci rodičia hľadáme u svojich detí, keď ich obdarúvame. Nuž a na koniec jedno z najväčších útočísk pre ľudí v krajnej núdzi - OÁZA - nádej pre život. Túto neziskovú nadáciu vedie Mgr. Peter Gombita. Viacerí si ho pamätáme ako človeka, ktorý bežal z Košíc až do Vatikánu, aby pripomínal, že medzi nami žijú chudobní. Tak isto vo svojej pracovnej vyťaženosti si našiel chvíľku, aby s čitateľmi Hlasu zdieľal niekoľko krátkych myšlienok. Riaditeľ občianskeho združenia Úsmev ako dar pán Pavol Dráb nám ukázal ich najnovšiu aktivitu. Stavba dvojizbových domov pre rodiny s deťmi. Vďaka týmto stavbám môžu chodiť deti do školy čisté a pripravené na vyučovanie a rodičia do práce alebo na pracovné pohovory. Na druhý deň nás čakala návšteva a predčasné Vianoce v charite vo Svidníku a cesta domov s návratom po polnoci.

Druhá cesta bola zaujímavejšia. Vďaka sponzorovi z Trenčína sme mali veľké nákladné auto Mercedes. Vyzdvihnutie a naloženie takej dodávky dá zabrať. Skrine, stoličky, jedlo, detské plienky, televízory, knihy, oblečenie dokonca aj bicykel. Skoro ráno vyrážam na druhú cestu skrz Slovensko. Zastávka v Prievidzi v nadácii *Úsmev ako dar* a potom rovno do Košíc do Krízového centra pre matky s deťmi a neskôr do OÁZA - nádej pre život. Dorazil som práve, keď mali skromné vianočné posedenie spolu s ľuďmi, ktorí sa o nich starajú. Tie ľudské príbehy a to, čo zažili v živote, im človek vie vyčítať priamo z ich tvárí. Na druhý deň zastávka vo Svidníku a večerný návrat domov. Opäť vyčerpaný.

A tak som sledujúc cestu pred sebou rekapituloval najmä tieto dve akcie. Počas niekoľkých mesiacov a dvoch jázd, sme v rámci firmy pomohli doručiť viac ako 2020 darčekov. Toľko úsmevov a radosti v očiach tých najmenších, ale aj tých najstarších. Toľko peknych Vianoc po útrapách, ktorými si museli prejsť. A vtedy si človek uvedomí, čo má a vždy je priestor pomáhať tým, ktorí sú v núdzi, napriek situácii a dobe, v ktorej žijeme, kedy máme pocit, že nič nefunguje, nič nesmieme a sme obmedzení na slobode, čo nie je úplne pravda, pretože stále máme tak veľa, čo môžeme dať a nie sú to peniaze, ale otvorené a ochotné srdce.

Peter Gombita

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 13

Na záver sľúbený rozhovor s Mgr. Petrom Gombitom.

Vedeli by ste nám opísať činnosť vašej neziskovej organizácie Oáza - nádej pre nový život?

„Oáza - nádej pre nový život, n.o., vznikla pre potreby bezdomovcov. Sestričky Vincentky varili, tak mali kontakt s nimi. Ako kňaz som sa staral o 25 detí z detského domova vo Svidníku. Pán primátor Knapík ma oslovil, či by som vedel pomôcť. Skúsenosti som už aké také mal. Hľadali sme priestor, dostali sme rozbitú budovu od Správy mestskej zelene. Bola v dezolátnom stave bez elektriny, vody a kúrenia. Predtým sme boli v Košiciach vo vojenských kasárňach, kde sme mali 100 ľudí. Pripravovali sme pomaly tento objekt a po ukončení prác sme sa presťahovali sem, do n.o. Oáza - nádej pre nový život, Záhrada Bernátovce.

Vývoj rástol podľa potrieb a rástol aj počet klientov, bolo nás okolo 300. O práci títo ľudia ani počuť nechceli, s liečením to bolo podobne, no cez prácu, modlitbu, sponzorstvo a pomoc rôznych ľudí sa začalo všetko hýbať a dnes sme už na správnej ceste.

Deň začína raňajkami, potom má každý svoju prácu. Máme 12 kráv, ovce a kozy okolo 30 a naši klienti sa starajú o nich. Iní zasa pripravujú drevo na kúrenie. Zároveň si sadíme - hlavne zemiaky, ale aj uhorky, paradajky, papriky a iné plodiny.

So senom pracuje tiež zopár klientov. Takisto sa podieľajú na stavebných prácach - na našich domčekoch pre rodiny. Časť našich klientov chodí do práce, časť je zamestnaná v sociálnom podniku.

Asi 7 z klientov chodí behať spolu so mnou. Máme aj hudobnú skupinu - Kalich, ktorá sa vyskladala z našich klientov - bývalých drogovo a inak závislých ľudí."

Aké nové projekty alebo výzvy vás čakajú v roku 2021?

„Rozmýšľame celoslovensky, teda aby sa zabezpečilo bývanie ľuďom bez domova na celom Slovensku. Je toho veľa, čo by sme chceli, hľadáme príležitosti. Ak príde vhodná príležitosť a dokážeme ju využiť, určite sa jej chytíme a zrealizujeme ju."

Poslali by ste krátke prianie čitateľom novín Hlas z Trenčianskych Stankoviec?

„Pán Boh zaplať za každé dobro, ktoré ľudia preukazujú chudobným a núdznym, ktorí potrebujú pomoc. Robiť dobro by malo byť súčasťou nášho života, pretože dobro, ktoré konáme pre núdznych, chorých a chudobných pomáha zároveň nám - dáva nám pocit radosti, šťastia a pokoja. Takto to podľa môjho názoru funguje, aspoň ja to tak cítim, preto vyzývam, aby sme si navzájom pomáhali a tým pomohli aj sebe samému."

Martin Poruban,
autorka fotografií Katarína Haršányová

Rodina Hofmannová a Zsolnayiová

Historické foto

Na veľkostatku v Sedličnej

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 14

Reflexný luk ženy - Ema Hudecová

Mladé talenty

„Lukostreľba učí sústredeniu a samostatnosti," **hovorí Ema Hudecová. K lukostreľbe ako koníčku sa Veľkostankovčanka Ema Hudecová dostala na základnej škole. Postupne sa vypracovala medzi slovenskú špičku do 15 rokov.**

Ema Hudecová (vpravo)

Lukostreľba patrí medzi netradičné športy. Ako si sa k nej dostala?

„Na základnej škole som medzi rôznymi športami našla práve lukostreľbu. V prvom ročníku mi ju mama ešte nedovolila. Keď som o štyri roky neskôr prišla za ňou s nápadom, že chcem chodiť na lukostrelecký krúžok, tak ma naň prihlásila. O niekoľko mesiacov som už šla na prvú súťaž."

Čím ťa tento šport zaujal?

„Je to niečo iné. Všade sa hovorí o hokeji, futbale a iných komerčne známych športoch, ale toto je šport, o ktorom veľa ľudí ani nevie, že existuje. Zaujalo ma aj to, že nestrieľame na ihrisku na kruhové terče, ale chodíme do lesa a triafame na 3D modely zvierat."

Na čo sa pri športovej lukostreľbe kladie najväčší dôraz?

„No, človek musí najprv vedieť strieľať. Ale asi najväčší dôraz sa kladie na dobrý odhad vzdialenosti, sústredenie a dobré a presné mierenie."

V čom vidíš jeho prínos aj s ohľadom na bežný život?

„Človek sa tu naučí sústrediť, ale aj zvládať stres. Keďže je to individuálny šport, tak okrem detí do 12 rokov, ktoré musí sprevádzať dospelá osoba, idú ostatní na trať sami. Pri tom sa môžeme naučiť samostatnosti a zodpovednosti."

Aké úspechy máš za sebou?

„Súťažím v kategórii reflexný luk ženy. Do tohto roku to bolo vo vekovej kategórii deti do 12 rokov. Hneď v prvom roku súťaženia (2017) som sa stala majsterkou Slovenska v kategórii TRRB detí do 12 rokov a získala som tretie miesto v Slovenskom pohári. Tie najväčšie úspechy boli asi víťazstvo na majstrovstvách sveta v roku 2018 v Rakúsku a druhé miesto v roku 2019 na majstrovstvách Európy, ktoré sa konali vo Varíne v Žilinskom okrese. Okrem toho som v rokoch 2018 a 2019 vyhrala Slovenský pohár, majstrovstvá Slovenska, Moravsko-zemský pohár, West Cup aj Zimnú ligu.

Tento rok som už strieľala v kategórii kadetiek (13-18 rokov). Keďže kvôli koronavírusu sme mali obmedzenia v súťažiach, ukončil sa Slovenský pohár po siedmich z ôsmich plánovaných kôl. V ňom som skončila na druhom mieste. V septembri sa podarilo zorganizovať majstrovstvá Slovenska v Dechticiach. Tam som získala druhé miesto."

A čo patrí medzi tvoje športové sny?

„Asi zostať úspešná aj naďalej, a aby ma tento šport ešte dlho bavil."

Ako prebieha tréning a následne preteky?

„Trénujem doma na našej malej trati zostavenej z pár zvierat. Súťaž prebieha tak, že keď prídeme na miesto súťaže, tak sa zaregistrujeme, čiže zaplatíme štartovné, dostaneme bodovačky a skontrolujú nám luky. Pri zápise sa dozvieme, do ktorej skupiny sme priradení. Po zápise máme možnosť ísť na skúšobnú strelnicu a rozostrieľať sa. Každá súťaž má 24 až 32 terčov, podľa počtu súťažiacich. Organizátor alebo sami sa rozdelíme do skupín a od toho čísla začneme súťažiť. Všetky skupiny strieľajú naraz a posúvajú sa smerom k vyššiemu číslu. Tak obstrieľame celú trať. Odstrieľanie celej trate trvá 3 až 4 hodiny. Pri každom terči sa do bodovačiek zapisujú získané body 11-10-8-5-0. Tie sa na konci spočítajú a odovzdajú organizátorovi. Následne máme obed a čakáme, kým organizátor spracuje výsledky. Na konci organizátor vyhlási výsledky podľa jednotlivých kategórií luku, veku súťažiacich a delených na mužov a ženy."

Ako vnímaš pozíciu športovej lukostreľby medzi ostatnými športami?

„Ako som už spomenula, 3D lukostreľba nie je medzi ľuďmi veľmi známy šport. Finančne nie je štátom podporovaná, aj keď tento rok sa vedeniu SLA 3D podarilo získať nejaké peniaze, ktoré boli použité ako podpora mladým lukostrelcom, víťazom majstrovstiev sveta, Európy a klubom. Celý tréning, vybavenie, súťaže, dopravu a všetky náklady okolo toho si platíme sami. Ja som za svoje umiestnenia na MS v Rakúsku a ME vo Varíne dostala od našej obce poukážku pre nákup lukostreleckých potrieb podľa vlastného výberu. Ale je to veľmi zaujímavý šport a dúfam, že zaujme čo najviac ľudí."

Martin Jurčo

Ema Hudecová

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 15

Viseli sme na štangli

Takí sme boli

Na jednej z redakčných rád sme po jej skončení začali spomínať na príbehy z dôb minulých, keď sme boli mladí. Samozrejme, že všetko to boli úsmevné spomienky. A tak ma napadlo, či by sme v HLAS-e nezaložili novú rubriku s názvom - Takí sme boli.

ilustračné foto

Začal by som teda ja. Písal sa rok 1984. Pracovali sme v TOS-ke na prototypovej dielni. Štyria kamaráti v približne jednom veku - Juro, Jožo, Miro, Palo. Juro dal prvý z nás výpoveď a odchádzal do inej firmy.

Rozhodli sme sa ísť zapiť jeho odchod, a to rovno do Trenčianskych Teplíc do Krym-u. Sedeli sme v družnej debate až do záverečnej a do Trenčína sme šli posledným autobusovým spojom. Tie bývali pravidelne plné, a tak sme *„viseli na štangli"* v strede autobusu.

Jožovi síce nebývalo od páleného zle, ale sem tam začal z toho čkať. A tak aj teraz. Ešte sme neboli ani v Teplej a už začal: *„Hik, hik, hik."*

Vtedy sa Miro k nemu otočil a na plné ústa sa ho opýtal: *„Jožko, je ti zle? Budeš ešte gríčať?"*

Ľudia, to ste ešte asi nezažili, koľko sme odrazu v preplnenom autobuse mali okolo seba voľného miesta. Do Trenčína sme prišli v pohode, zostala nám len táto úsmevná spomienka.

Pavol Múdry

Povolanie ako životné poslanie

Zaujalo nás

***„... keked' ttomu neneeerozumieš, ššuhajko, zaplat'!"* Verím, že mnohým z vás, vážení čitatelia, sa v hlave bez okolkov vynorí spomienka na legendárneho, trošku koktavého policajného okrskára prezývaného *„Šuhajko"*, pre ktorého byť policajt nebolo len povolanie, ale určite to bolo pre neho životné poslanie, ba možno aj viac. Dokázať dať pokutu aj vlastnej žene a dokonca, mám z počutia, udeliť pokutu sebe samému za nesprávne parkovanie, to je za hranicou bežného chápania povolania. Dá sa to pochopiť možno len tak, že človek berie povolanie ako životné poslanie. Myslíte, že je to chápanie prehnané? S veľkým odstupom času úsmevné alebo na hranici legendy.**

Poďme do skoršej minulosti. Bývalý spolužiak Jano si určite pamätá na trest, ktorý musel 30-x napísať na hodine dejepisu za to, že si zabudol zošit, čím nebol pripravený na výchovno-vyučovací proces... Ten trest musel napokon prepísať, pretože to nebol trest, ale ponaučenie od súdruha učiteľa, čo napokon musel prepísať znova, lebo súdruh učiteľ Bredschneider sa nepíše Brečnajder... No verím, že každý, koho učil, si aj po desaťročiach pamätá rozdiel medzi dobou kamennou a bronzovou. A o to práve ide.

Prácou, povolaním alebo poslaním po sebe zanechať nezmazateľnú a čo najpozitívnejšiu stopu aj u nás v Stankovciach. Podobne ako učiteľ chémie a telocvikár Gusto a jeho geniálny popis krížneho prenosu oxidačných čísel pri tvorbe chemického vzorca, čo je jediná vec, ktorú si z chémie doteraz pamätám. Obchodníčka Brigita Benkovská alebo koniar Breznický, čo svoje kone naučil bez povelu vždy zastaviť pri krčme Pod Orechom a na Belovci... A ďalší, čo dokázali u nás zanechať výraznú stopu, pretože povolanie bolo pre nich poslaním, a ja osobne si ich neviem predstaviť robiť iné zamestnanie.

Nechcem tieto príklady porovnávať s ničím a nikým aktuálnym, aj keby tém, hlavne politických, bolo veľa. Chcem len povedať to, že čím takýchto ľudí bude viac a takéto stopy zostanú výraznejšie a pozitívnejšie, tým aj história nášho mikroregiónu bude silnejšia a inšpiratívnejšia.

Gabriel Kadák

ilustračné foto

HLAS 1:Sestava 1 24.1.2021 17:50 Page 16

Ako si postlali v hrobe

Neuveriteľné príbehy

Život prináša rôzne príbehy. Smutné, veselé, zábavné i neuveriteľné. Jeden takýto príbeh, ktorý prežili pred takmer päťdesiatimi rokmi dvaja mladí chlapi zo Stankoviec, má všetky znaky zábavy, dobrodružstva, ale aj neuveriteľnosti či hororu. A tak príbeh dvoch chlapov, nazvime ich trebárs Pepo a Kramlička, sa zdá až takmer neskutočný. Veď čítajte.

Obaja mladíci sa jedného dňa vybrali na *„vohľady"* za dievčatami na sídlisko Juh v Trenčíne. Či už boli dohodnutí spoločne alebo nie je v tejto chvíli nepodstatné. Rovnako či boli za jednou slečnou alebo viacerými. To sa už nedozvieme...

Okolnosti však chceli, aby sa niekedy v noci na sídlisku Juh stretli pri krčme. Už prišli poznačení alkoholom a v krčme sa ešte posilnili. Vymenili si spolu názory a skúsenosti prežité pred pár hodinami. A dohodli sa.

„Ideme spolu dole, do mesta. Niečo tam stopneme..."

„Neváham, Pepo, dolu, pod Juhom, to bude istejšie!"

Dohoda bola spečatená, a tak sa milí mladí Stankovčania vybrali dolu cestou zo sídliska do mesta. V tom Kramlička hovorí:

„Počúvaj, ja nejdem po ceste. Ani pánovi. Poznám skratku!"

„Akú???"

„Cez „cinter", priamo kolmo dolu pod Juh!"

Tak sa dohodli a nabrali priamy smer, rovno cez cintorín. Nohy ich ledva poslúchali, po tme hľadali a tápali cestou pomedzi hroby. Tma bola taká, že sa dala krájať. Občas si posvietili zapaľovačom. Ale došiel im v ňom plyn...

Ako tak šli a tápali... Zrazu výkrik: *„Heeej, Pepooo!!! Už som tam!"* Výkrik preťal cintorínske ticho.

„Kde preboha..." nestačil Pepo ani dohovoriť a už *„vrávoral"* vzduchom v čierno-čiernej tme. Dopadol hneď vedľa Kramličku.

Keď sa otrkali, precitli, zistili, čo sa stalo. Začali ešte v zostatku triezvej mysle uvažovať, čo ďalej... Jama bola dvoj alebo aj trojhrob a bez rebríka sa v ich stave z neho nedalo dostať. Kolmé, hladké steny, síl tiež už menej...

Skúšali. Padali. A opäť skúšali. Špinaví od hliny, rosa spadnutá. A tak všetky pokusy vzdali odhodlaní vyčkať do rána. Zaspali.

Ráno, ako v každý iný deň, šiel miestny hrobár do práce. Mal vo zvyku prejsť okolo všetkých pripravených hrobov. Občas sa stalo, že v hrobe bola padnutá zver či...

„Prepánajána... to čo..." a šuch ho do jamy. Prišlo mu od ľaku tak zle, že stratil rovnováhu, spadol na našich chlapákov. Traja v jednej jame! Jeden väčší od druhého. Už traja dováľaní od hliny. Ako zvery.

Naši mladíci, ktorí sa už vyhrievali v hrobe na letnom slniečku, od ľaku takmer onemeli. No rýchlo sa spamätali, prebrali hrobára a spolu začali vykrikovať na prípadných okoloidúcich.

Príbeh troch chlapov v hrobe sa nakoniec skončil šťastne. Okoloidúci im podali rebrík. A príbeh Pepa a Kramličku bol na dlhé roky tajomstvom. No a ako to býva, nič nevydrží večne...

Dušan Pevný

ilustračné foto

Redakcia HLAS

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.
Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., Ľ. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce